Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 2 5 1 5 0 1 1 2

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

Izpitna pola 2

Obča geografija – Geografija Slovenije

Torek, 3. junij 2025 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.
Barvna priloga ima 4 strani (17–20).

© Državni izpitni center
Vse pravice pridržane.

M 2 5 1 5 0 1 1 2 0 2

Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

M 2 5 1 5 0 1 1 2 0 4

Občа

1. Napišite pojem, s katerim imenujemo širjenje mest in mestnega načina življenja. Med naštetimi mestnimi funkcijami obkrožite mestotvorno funkcijo.

   Pojem: _____

   MESTOTVORNA FUNKCIJA:

   trgovina z živili javni mestni promet industrija komunalne storitve

   (2 točki)

2. Obkrožite črki pred trditvama, ki veljata za razložena naselja.

   A Značilna so za slemena obpanonskih gričevij.

   B Nastala so kot posledica suburbanizacije.

   C Nimajo povsem značilnega središča.

   D Glavni vir dohodka prebivalstva je živinoreja.

   E Včasih jih imenujemo tudi dolge vasi.

   (2 točki)

3. S pomočjo besedila in slike 5 v barvni prilogi opišite dva razmestitvena dejavnika, ki sta odločilno vplivala na gradnjo obrata na sliki.

   Nemško podjetje Carthago, d. o. o., z več kot 800 zaposlenimi spada med večje zasebne delodajalce v Sloveniji. Nenehni širitvi uspešnega obrata v Odrancih je sledil še en korak, gradnja novega obrata v Ormožu. V ospredju bo proizvodnja priljubljenega kombija malibu van, ki spada med pionirje med komfortnimi predelanimi kombiji.

   (Prirejeno po: www.prlekija-on.net/lokalno/30483/tako-nastaja-nova-tovarna-v-ormozu.html. Pridobljeno: 23. 8. 2023.)

   1 _____

   2 _____

   (2 točki)

4. Opišite dve gospodarski posledici in okoljsko posledico (razen onesnaževanja) obratovanja tovarne v pokrajini, ki jo prikazuje slika 5 v barvni prilogi.

   Gospodarski posledici:

   1 _____

   2 _____

   Okoljska posledica: _____

   (2 točki)

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

5. Posledica suburbanizacije v primestnih naseljih je večje število prebivalcev. Pojasnite še eno demografsko posledico suburbanizacije v teh naseljih.

_____

_____

_____

(2 točki)

M 2 5 1 5 0 1 1 2 0 6

Slovenija 1

6. Imenujte rečni režim, ki je prikazan na sliki 1, in eno izmed velikih slovenskih pokrajinskih enot (makroregij), kjer teče reka s takim rečnim režimom.

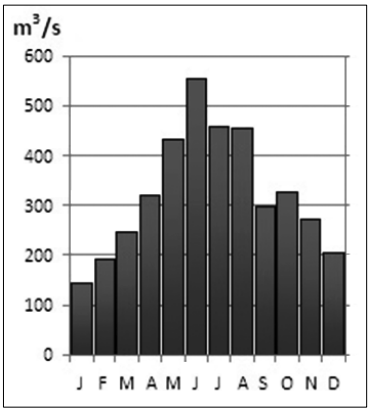

Slika 1

(Vir: https://eucbeniki.sio.si/geo9/2603/index8.html. Pridobljeno: 1. 9. 2023.)

Rečni režim: _____

Pokrajina: _____

(2 točki)

7. Imenujte hidrografski pojem, s katerim označujemo spodaj našteta območja. Opišite pozitivno hidrografsko značilnost tovrstnih pokrajin.

Ljubljansko barje Sečoveljske soline mrtvice ob Muri Cerkniško polje pohorska barja

Ime: _____

Opis: _____

_____

(2 točki)

8. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama o vodovju Slovenije.

A Reke, ki imajo dežni rečni režim, imajo največ vode v jesensko-zimskem času, najmanj pa poleti.

B Skalno vodo v Sloveniji najdemo izključno v Dinarskokraških pokrajinah.

C Visokogorska jezera so rezultat delovanja ledenikov in korozije.

D Slovenske reke pripadajo jadranskemu in črnomorskemu porečju.

(2 točki)

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

9. Pojasnite stopnjo slanosti slovenskega morja.

_____

_____

_____

(2 točki)

10. Pojasnite, kako se bo najverjetneje preoblikoval del rečnega brega, ki je na sliki 6 v barvni prilogi označen s črko A.

_____

_____

_____

(2 točki)

M 2 5 1 5 0 1 1 2 0 8

Slovenija 2

11. Med naštetimi dejavniki obkrožite tistega, ki najbolj omejuje kmetijstvo v Sloveniji, in imenujte prevladujočo rabo tal (zemljiško kategorijo) v Sloveniji.

    sušnost tal podnebje relief

    Raba tal: _____

    (2 točki)

12. Kmetijstvo je pomembno za proizvodnjo hrane. S pomočjo slike 7 v barvni prilogi opišite še dve pozitivni družbenogeografski posledici kmetijstva v pokrajini.

    1 _____

    2 _____

    (2 točki)

13. Imenujte reliefno obliko na sliki 8 v barvni prilogi in obliko kmetijstva z vidika vloženega kapitala, ki prevladuje v pokrajini, kjer so take reliefne oblike zelo pogoste.

    Reliefna oblika: _____

    Oblika kmetijstva: _____

    (2 točki)

14. Na sliki 9 v barvni prilogi so s črkami A, B in C označeni klimogrami treh slovenskih krajev. Ob vsaki črki klimograma v preglednici navedite najbolj primerno zemljiško kategorijo (rabo tal), tako da uporabite vse tri zemljiške kategorije in pri vsakem klimogramu napišete le eno kategorijo.

    Izbirajte med: vinogradi, travniki in pašniki, oljčniki.

Črka klimograma	Zemljiška kategorija (raba tal)
A	
B	
C	

(2 točki)

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

15. Pojasnite dve družbenogeografski oviri za razvoj slovenskega kmetijstva v primerjavi s kmetijsko najbolj razvitimi državami Evropske unije.

1 _____

_____

2 _____

_____

(2 točki)

M 2 5 1 5 0 1 1 2 1 0

Slovenija – pokrajine 1

16. Imenujte pokrajino, ki je na sliki 10 v barvni prilogi označena s črko B, in kraško turistično zanimivost, ki je označena s številko 1.

Pokrajina: _____

Turistična zanimivost: _____

(2 točki)

17. Obkrožite črko pred rešitvijo, s katero se pravilno dokonča poved.

Dolomit je

A jezerska usedlina.

B rečna usedlina.

C ledeniška usedlina.

D morska usedlina.

(1 točka)

18. Sliki 2 in 3 prikazujeta geološko zgradbo dveh Dinarskokraških pokrajin, ki sta na sliki 10 v barvni prilogi označeni s črkama A in B. Napišite številko slike, ki prikazuje geološko zgradbo pokrajine, ki je na sliki 10 v barvni prilogi označena s črko A.

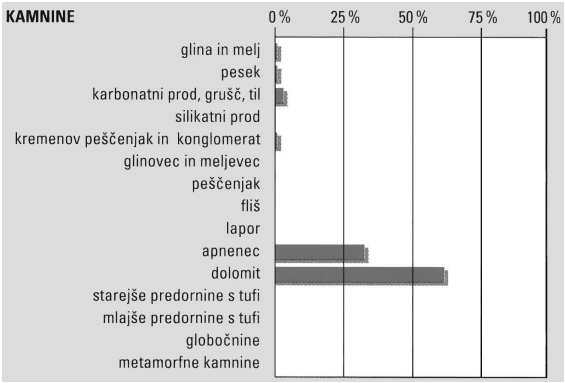

Slika 2

(Vir: Perko, D., in drugi, 1998: Slovenija: pokrajine in ljudje, str. 394. Mladinska knjiga. Ljubljana)

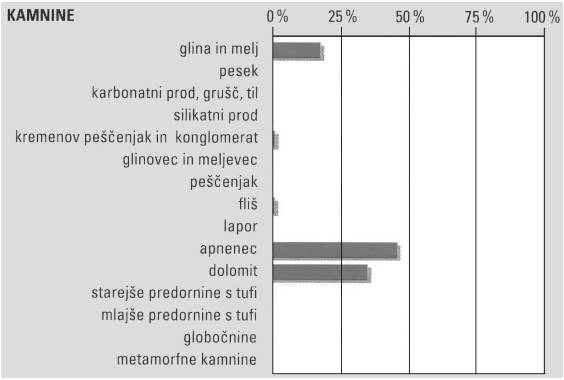

Slika 3

(Vir: Perko, D., in drugi, 1998: Slovenija: pokrajine in ljudje, str. 361. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Številka slike: _____

(1 točka)

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

19. Opišite tri različne naravnogeografske vzroke za gostejšo poselitev kraških polj v primerjavi z drugimi deli Dinarskokraških pokrajin.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

20. Primerjajte pokrajini, ki sta na sliki 10 v barvni prilogi označeni s črkama A in B, in pojasnite, zakaj so v pokrajini, označeni s črko A, izmerjene nižje absolutne temperature.

_____

_____

_____

(2 točki)

21. Pojasnite razliko v prometni vlogi med podoljem, ki poteka čez Ribniško in Kočevsko polje, ter Postojnskimi vrati.

_____

_____

_____

(2 točki)

M 2 5 1 5 0 1 1 2 1 2

Slovenija – pokrajine 2

22. K vsaki pokrajini napišite tisto mesto, ki leži v njej. Izbirajte med:

Celje Mežica Bovec Idrija

Pohorsko Podravje: _____

Zahodno predalpsko hribovje: _____

(2 točki)

23. K vsaki trditvi napišite B, če velja za Ljubljansko barje, D, če velja za Dobrave, in K, če velja za Kamniško-Bistriško polje.

_____ V rabi tal prevladujejo travniki, pojavlja se tudi nekaj njivskih površin s koruzo.

_____ Več kot polovico valovite pokrajine prekrivajo gozdovi, na mlajših terasah pa so njivske površine.

_____ Na rahlo nagnjenem prodnatem vršaju je največji delež njivskih površin v Ljubljanski kotlini.

(2 točki)

24. Imenujte gospodarsko panogo sekundarnega sektorja, ki je poleg rudarstva podlaga za nastanek in razvoj naselja na sliki 11 v barvni prilogi. Opišite nastanek jezer, ki so vidna na isti sliki.

Gospodarska panoga: _____

Opis: _____

_____

(2 točki)

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

25. Slika 4 prikazuje energetski objekt v Vzhodnem predalpskem hribovju. Opišite vzrok za gradnjo visokega dimnika na tem objektu in vzrok za zaprtje objekta v 21. stoletju.

Slika 4

(Vir: Senegačnik, J., 2022: Geografija sodobne Slovenije 2. Učbenik za 4. letnik gimnazije. str. 48. Modrijan Izobraževanje. Ljubljana)

Vzrok za gradnjo: _____

Vzrok za zaprtje: _____

(2 točki)

26. Pojasnite vzrok, ki omejuje prostorsko širitev Ljubljane proti jugu.

_____

_____

_____

(2 točki)

M 2 5 1 5 0 1 1 2 1 4

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

M 2 5 1 5 0 1 1 2 1 6

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)

Slika 5

(Vir: www.carthago.com/slo/o-skupini-carthago/ormoz. Pridobljeno: 5. 2. 2024.)

Slika 6

(Vir: Arhiv DPK SM za geografijo)

M 2 5 1 5 0 1 1 2 1 8

Slika 7: Kmetijska pokrajina v Obpanonski Sloveniji

(Vir: Senegačnik, J., 2008: Slovenija 1: geografija za 3. letnik gimnazij, str. 90. Modrijan. Ljubljana)

Slika 8

(Vir: www.google.com/search?q=vrta%C4%8Da&tbm=isch&chips=q:…Da,online_chips:…:SGovMK90bMQ%3D&hl=sl&sa=X&ved=2ahUKEwi7yKXqoJOCAxXBmScCHajIDjsQ4lYoAXoECAEQNg&biw=1730&bih=828#imgrc=xGx0rzAvakjrpM. Pridobljeno: 3. 10. 2023.)

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

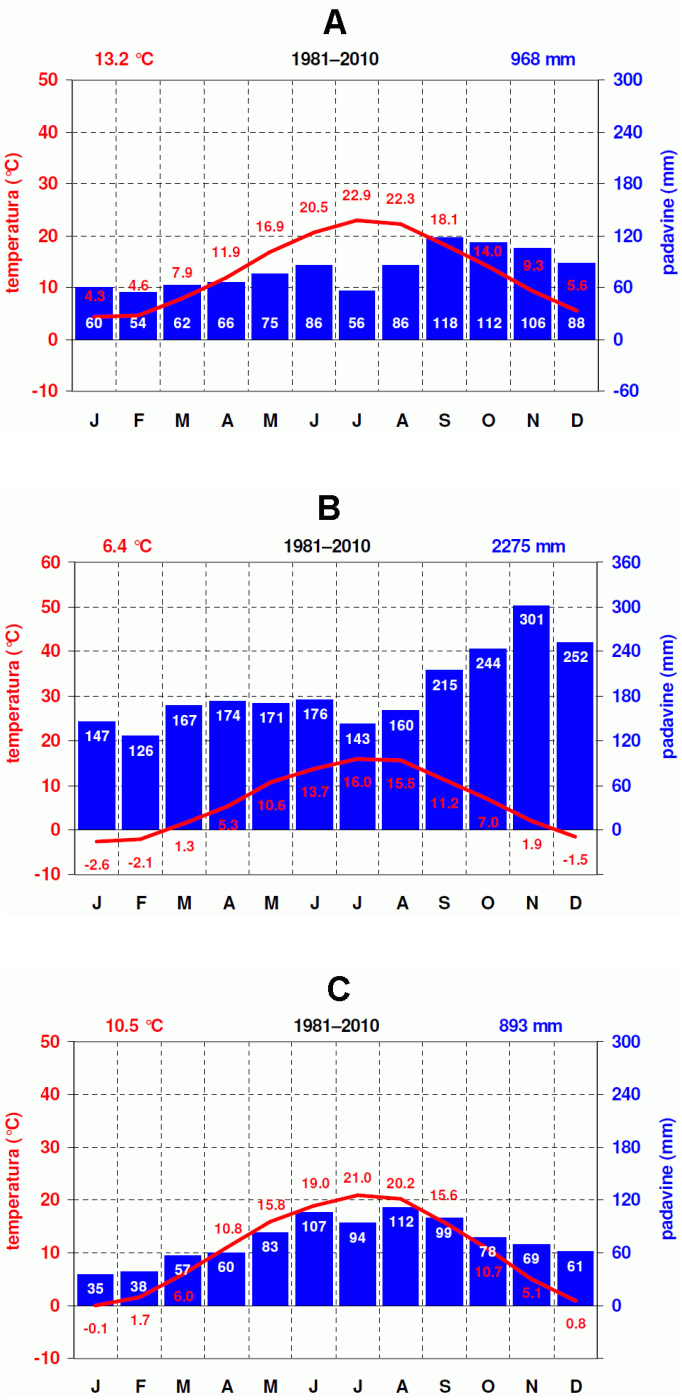

Slika 9

(Prirejeno po: https://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate/diagrams/climographs/. Pridobljeno: 3. 10. 2023.)

M 2 5 1 5 0 1 1 2 2 0

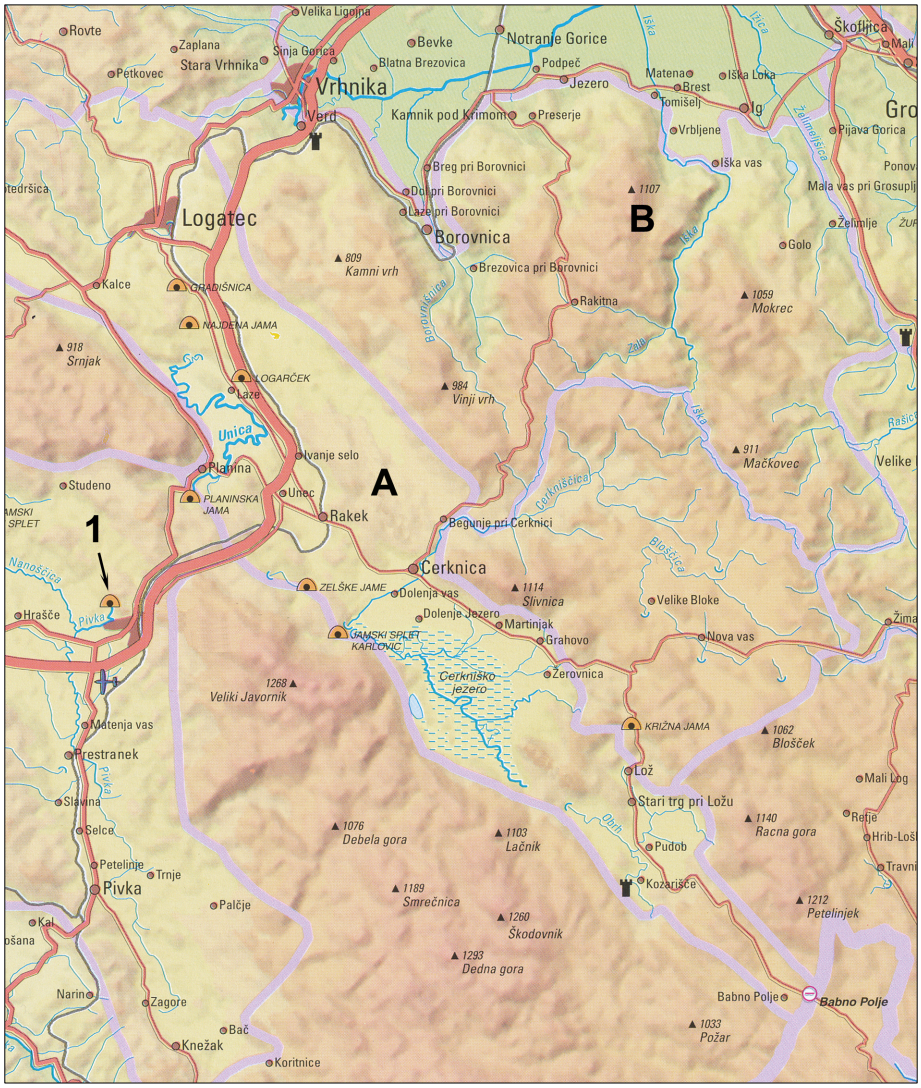

Slika 10

(Vir: Perko, D., in drugi, 1998: Slovenija: pokrajine in ljudje, str. 356. Mladinska knjiga. Ljubljana)

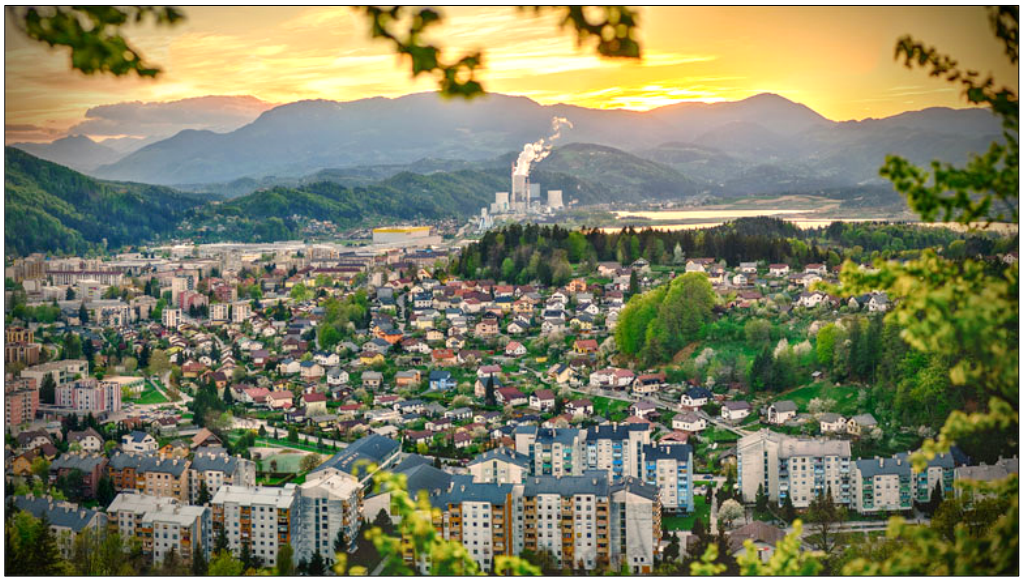

Slika 11

(Vir: https://www.nascas.si/anketa-turisticna-znamka-…/. Pridobljeno: 4. 10. 2023.)

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.